

Hiiumaa Ametikool

ETTEVALMISTUS RANNAKALURI 4. TASEME KUTSEEKSAMIKS

Täienduskoolituse õppekava

Õppekava koostaja: Tarmo Rajang

Kinnitatud direktori käskkirjaga nr 4-8/3 19.01.2016

Suuremõisa
2016

Õppeasutus: Hiiumaa Ametikool

Õppeasutuse kood: 70002549

Õppekava nimetus: Ettevalmistus rannakaluri 4. taseme kutseeksami

Õppekavarühm: Kalandus

Õppekava koostamise alus: [Kutsestandard Rannakalur, tase 4](#)¹

Õppekava kogumaht: 40 akadeemilist tundi (1,5 EKAP), sh kontaktõpe 34 tundi, millest praktiline töö (koolitaja/juhendaja juhendamisel) moodustab 10 tundi, ja õpilase iseseisev töö 6 tundi. Praktikad ette nähtud ei ole.

Õppe eesmärk: õppe eesmärgiks on luua õppijatele võimalus ja tingimused teadmiste ja oskuste omandamiseks, et isik saaks taotleda õigust iseseisvalt vahetult teostada kalapüüki kaluri kalapüügiloa alusel kutselise kalapüügi vahenditega kalapüügiseaduse tähenduses.

Õppe edukas läbimine on õppijale eelduseks rannakaluri 4. taseme kutse taotlemisel.

Sihtgrupp: täiskasvanud isikud, kes soovivad taotleda rannakaluri 4. taseme kutset.

Nõuded kursuse alustamiseks:

- vähemalt põhihariduse olemasolu.

Nõuded kursuse lõpetamiseks: kursuse lõpetamiseks on nõutav osalemine 90 % auditoorses töös ja kõigi hindamisülesannete sooritamine vähemalt lävendi tasemel (hinne A – arvestatud).

Õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid:

Õpiväljundid (teemade kaupa)	Hindamiskriteeriumid
<p>1. Püüniste korrastamine püügieelselt ja -järgselt</p> <p>Õppija tegevusnäitajad:</p> <ul style="list-style-type: none">- valmistab püünised kalapüügiks ette, arvestades kavandatud püügikohta ja püütava kala liiki;- korrastab (sh parandab) püüniseid nende püügivõime ja kasutuskõlblikkuse tagamiseks. <p>Õppija teadmised:</p> <ul style="list-style-type: none">- nimetab püüniste liigid ja kirjeldab nende ehitust;- selgitab püünise püügivõime ja selektiivsuse mõistet.	<p>Hinnatakse mitmeeristavalt:</p> <p>hinne „arvestatud“ (A) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses väljendub kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel;</p> <p>hinne „mittearvestatud“ (MA) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses ei väljendu kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel.</p>

¹ Arvutivõrgus: <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10468131/pdf/rannakalur-tase-4.6.et.pdf> (viimati vaadatud 29.09.2015)

Õpiväljundid (teemade kaupa)	Hindamiskriteeriumid
<p>2. Kalapüük ja selle dokumenteerimine</p> <p>Õppija tegevusnäitajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvestades püütava liigi eripära (sh ka isendite suurust, turuväärtust jm), valib asjakohase kalapüügikoha ja -aja, püügiviisi ja -vahendid; - järgib kalapüügil õigusaktide nõudeid; - täidab (juhendi järgi) iseseisvalt õigesti püügipäeviku lehe. <p>Õppija teadmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nimetab ja kirjeldab kõik Eesti Vabariigis kasutada lubatud kalapüügiviisid ja -vahendid; - kirjeldab tähtsamate püügiobjektide jaotumist, levikut ja käitumist; - nimetab ohustatud kalaliigid; - loetleb ja selgitab kalapüüki reguleerivate õigusaktide nõudeid. 	<p>Hinnatakse mitteeristavalt:</p> <p>hinne „arvestatud“ (A) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses väljendub kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel;</p> <p>hinne „mittearvestatud“ (MA) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses ei väljendu kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel.</p>
<p>3. Kalapüügi tehniliste vahendite kasutamine ja hooldamine</p> <p>Õppija tegevusnäitajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab ja hooldab kasutusjuhendit järgides igapäevaselt võrgumasinat; - kasutab ja hooldab kasutusjuhendit järgides igapäevaselt seadmeid (vintse vmt) püüniste pingutamiseks, kala tõstmiseks, paadi kaldale või treilerile tõmbamiseks; - kasutab ja hooldab kasutusjuhendit järgides igapäevaselt kalapumpasid (laevas või kail), jälgides kala kvaliteedi säilimist; - kasutab ja hooldab kasutusjuhendit järgides igapäevaselt elektroonilisi abiseadmeid (GPS, elektronkaart, kajalood jmt); - kasutab ja hooldab kasutusjuhendit järgides igapäevaselt kalapüügilaevu. <p>Õppija teadmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab sõltuvalt seadme liigist selle ohutu kasutamise ja igapäevase hoolduse peamisi põhimõtteid; - kirjeldab kalalaeva ohutu kasutamise ja igapäevase hoolduse põhimõtteid. 	<p>Hinnatakse mitteeristavalt:</p> <p>hinne „arvestatud“ (A) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses väljendub kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel;</p> <p>hinne „mittearvestatud“ (MA) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses ei väljendu kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel.</p>

Õpiväljundid (teemade kaupa)	Hindamiskriteeriumid
<p>4. Kalasaagi esmakäitlemine, müügiks ettevalmistamine ja ladustamine</p> <p>Õppija tegevusnäitajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - määrab visuaalselt saagi koguse ja kvaliteedi; - käitleb saagi, arvestades kala liiki, kasutamise eesmärki ja toidu käitlemise nõudeid; - kliendi ootustest lähtudes valmistab saagi müügiks ette, säilitades selle kvaliteedi; - ladustab saagi nõuetekohaselt, tagamaks selle kvaliteedi säilimise; - annab saagile lisandväärtust (rookimine, soomuste eemaldamine, fileerimine, soolamine, suitsutamine jne) <p>Õppija teadmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nimetab ja kirjeldab kala käitlemise etappe püügist tarbijani; - loetleb ja selgitab toiduhügieeni ja -ohutuse olulisemaid põhimõtteid. 	<p>Hinnatakse mitteeristavalt:</p> <p>hinne „arvestatud“ (A) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses väljendub kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel;</p> <p>hinne „mittearvestatud“ (MA) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses ei väljendu kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel.</p>
<p>5. Juhtimine ja majandamine</p> <p>Õppija tegevusnäitajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - juhendab ja nõustab kaastöötajaid oma pädevuse piires; - korraldab vajadusel ettevõtte tööd, lähtudes selle eripärast (värbab töötajaid, annab tööülesandeid jm); - koostab äriplaani, arvestades tasuvuse, turu nõudluse ja õigusaktide nõuetega; - sõlmib õigusaktidega kooskõlas klientide ja koostööpartneritega lepinguid; - korraldab müügi- ja turundustööd. <p>Õppija teadmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selgitab ettevõtluse aluseid; - kirjeldab klienditeeninduse põhimõtteid. 	<p>Hinnatakse mitteeristavalt:</p> <p>hinne „arvestatud“ (A) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses väljendub kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel;</p> <p>hinne „mittearvestatud“ (MA) - õppija töös, tegevuses või selle tulemuses ei väljendu kõigi antud hindamisülesandega hinnatavate õpiväljundite saavutamine vähemalt lävendi tasemel.</p>

Hindamismeetodid:

Teemad 1-5: teoreetilised teadmised – kirjalik test (lõputest kursuse lõpul).

Teema 1: praktilised oskused - praktilise töö ülesande sooritamise demonstratsioon tunnis).

Teema 2: praktilised oskused - püügipäevikulehe iseseisva täitmise oskuse demonstratsioon (hinnatakse iseseisva tööna täidetud püügipäevikulehe sissekannete õigsust).

Kõiki hindamisülesandeid ja õpiväljundite saavutamist hinnatakse mitteeristavalt.

Õppekava struktuur ja õppetöö sisu:

Tunni nr	Õppetöö sisu (teemad, alateemad)	Kestus tundides kokku	Auditoorne töö (loeng jmt)	Praktiline töö	Ise-seisev töö
1	Kursuse sissejuhatus: õppekava ja õpingukorralduse tutvustus	1	1		
Teema 1. PÜÜNISTE KORRASTAMINE PÜÜGIEELSELT JA -JÄRGSELT					
2	Kalapüügiviisid. Püüniste liigitus, püüniste ehitus; püünise püügivõime ja selektiivsus	3	2		1
3	Püüniste ettevalmistamine püügiks	1	1		
4	Püüniste korrashoid. Püüniste hooldus ja korrastamine; lihtsamad remonditööd, tähtsamate sõlmede sidumine, lina rakendamine, rebendite parandamine jmt.	10	2	8	
Teema 2. KALAPÜÜK JA SELLE DOKUMENTEERIMINE					
5	Kalapüügikoha ja -aja valik. Püügipiirkonna meteoroloogiliste, hüdrooloogiliste ja geomorfoloogiliste iseärasustega, kalade jaotumise ja käitumisega arvestamine.	2	2		
6	Kalapüügiviiside valimine ja kalapüüniste kasutamine püügil, püüniste käsitsemine. Kalapüügiseaduse ja -eeskirja nõuded kalapüügil.	5,5	3		2,5
7	Kala käitlemine rannapüügil: tegevused, selleks vajalikud vahendid ja tingimused.	1	1		
8	Kalapüügi dokumenteerimine, püügiandmete esitamine. Püügipäevikulehe täitmine, püügiandmete edastamine (püügipäevikulehel, elektrooniliselt).	4	1	2	1
Teema 3. KALAPÜÜGI TEHNILISTE VAHENDITE KASUTAMINE					
9	Võrgumasina ja vintside kasutamine ja hooldamine	0,5	0,5		
10	Kalapumpade kasutamine ja hooldamine	0,5	0,5		
11	Elektrooniliste seadmete kasutamine ja hooldamine	1	1		
12	Kalalaevade kasutamine ja hooldamine	1	1		

Teema 4. KALASAAGI ESMANE KÄITLEMINE, MÜÜGIKS ETTEVALMISTAMINE JA LADUSTAMINE					
13	Saagi koguse ja kvaliteedi määramine, kalade värskuskategooriad; saagi sorteerimine.	1	0,5		0,5
14	Saagi kvaliteedi säilitamine käitlemisel, müügiks ettevalmistamine, ladustamine. Toiduhügieeni ja -ohutuse nõuded kala käitlemisel.	1	1		
15	Saagi väärindamise võimalused (rookimine, fileerimine, soolamine, suitsutamine jne).	1			1
Teema 5. JUHTIMINE JA MAJANDAMINE					
16	Kaastöötajate juhendamine ja nõustamine, töö korraldamine. Kalapüügiga seotud ohufaktorid, abinõud ohtude maandamiseks. Mereohutus, keskkonnaohutus (sh jäätmekäitluse nõuded), töökeskkonna ja -ohutusnõuded (sh isikukaitsevahendite ja ohutute töövõtete kasutamine). Tegutsemise õnnetusjuhtumi korral.	3	3		
17	Äriplaani koostamine ja tasuvuse arvestus.	0,5	0,5		
18	Klientide ja koostööpartneritega lepingute sõlmimine.	1	1		
19	Müügi- ja turundustöö korraldamine.	1	1		
6. KURSUSE ÕPIVÄLJUNDITE SAAVUTAMISE KONTROLL					
20	Lõputest	1	1		
Kokku tunde		40	24	10	6

Kasutatavad õppemeetodid: loeng, vestlus, õpilase iseseisev töö õppematerjaliga, praktiline töö (harjutused) õpetaja juhendamisel õppekeskkonnas.

Õppematerjalide loend:

1. Õpetajate poolt koostatud esitlused, jaotusmaterjal, harjutusülesanded, testid jmt.
2. *Kalapüügiseadus*²
3. *Kalapüügieeskiri*³
4. *Kalapüügiga seonduvate andmete esitamise kord*⁴
5. O. Aid *RANNAKALUR. E-õppematerjal rannakaluritele ja teistele huvilistele*. 2014⁵

2 Arvutivõrgus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015009?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 08.11.2015)

3 Arvutivõrgus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/131032015019?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 08.11.2015)

4 Arvutivõrgus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/126082015034?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 08.11.2015)

5 Arvutivõrgus: <http://rannakalurematerjalid.ut.ee/> (viimati vaadatud 06.10.2015)

6. L. Timberg *Kala käitlemise käsiraamat*. Maamajanduse Infokeskus. Jäned 2015⁶
7. M. Frey *PÜÜGIST MÜÜGINI. Käsiraamat kalakäitlejale*. Maamajanduse Infokeskus. Jäned 2010⁷
8. T. Rajang *Meresõlmed (e-õpiobjekt)*. Suuremõisa Tehnikum. Suuremõisa 2007⁸
9. *Kala kvaliteedijuhis*. Põllumajandusministeerium. Tallinn 2006⁹
10. D. Pawson *Sõlmed*. Helen Urbanik ja Tänapäev. Tallinn 2005
11. L. Liimand (koostaja) *Rannapüük*. Eesti Mereakadeemia. Tallinn 2001
12. L. Liimand (koostaja) *Kalapüüniste ehitus ja parandamine*. Eesti Mereakadeemia. Tallinn 2001

Õppemateriaalne baas ja õppevahendid:

Teooriaõpe toimub Hiiumaa Ametikooli õppehoone õppeklassides, mis kõik on varustatud internetiühenduse, õpetajaarvuti ja projektoriga. Vajadusel on võimalus kasutada kooli raamatukogu ja lugemissaali, õppehoone arvutiklassi kokku 14 arvutitöökohaga õpilaste jaoks. Raamatukogus leidub rannakaluri kutseksamiks valmistumist ja õppijate iseseisvat õppimist toetavat kirjandust.

Et puuduvad asjakohased suures tiraažis väljaantud õppematerjalid, siis kasutavad õpetajad enda väljatöötatud või koostatud materjale. Neid on võimalik koolis paljundada paberkandjal või laadida üles elektroonilisena (failina) kooli e-õppekeskkonda. Hiiumaa Ametikool kasutab e-õppekeskkonnana HITSA Moodle't¹⁰.

Püügiviiside ja püüniste ehituse õpetamiseks on koolil olemas näitlike õppevahenditena kasutamiseks õngejada ja erinevate nakkevõrkude näidised, suuremõõtmeliste püüniste ehitusega tutvumiseks on olemas mõrra ja rüsa mudelid.

Rannapüügipäeviku täitmise praktilised harjutused viiakse läbi originaalpäevikulehti kopeerival vormil hetkel kehtiva uusima rannapüügipäeviku täitmise juhendi ja vastavate näidete põhjal.

Väljastpoolt maakonda õppima tulnute jaoks on olemas 2013. a renoveeritud õpilaskodu.

6 Arvutivõrgus: http://www.maainfo.ee/public/files/Kala_Kaitlemise_Kasiraamat_2015.pdf (viimati vaadatud 06.10.2015)

7 Arvutivõrgus: http://www.agri.ee/sites/default/files/public/juurkataloog/TRUKISED/trykis_kala_pyygist_myygini.pdf (viimati vaadatud 06.10.2015)

8 Arvutivõrgus: <http://kingpool.hak.edu.ee/materjalid/Meres%F5lmed/> (viimati vaadatud 08.11.2015)

9 Arvutivõrgus: <http://www.agri.ee/sites/default/files/content/valjaanded/trykis-2006-kala-kvaliteedijuhis.pdf> viimati vaadatud 06.10.2015)

10 Arvutivõrgus: avaleht - <https://moodle.hitsa.ee/> (viimati vaadatud 06.10.2015)

Koolitaja(te) kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Tarmo Rajang: töökogemus, läbitud täienduskoolitused valdkonnas – tegev rannakalurina alates 1990. aastast käesoleva ajani; väiksema kui 20-se kogumahutavusega laeva rannasõidukipri kursused ja tunnistus 1999; Rannakalur II täiendõppekursus ja kutsetunnistus 2004;

koolitamiskogemus valdkonnas - Suuremõisa Tehnikumi, Hiiumaa Ametikooli kutseõpetaja 1997. kuni käesoleva ajani (sh kalandusained – Püünised, Püüniste praktika, Rannakalandus, Nakkepüünise valmistamine); õpiobjekti Meresõlmed (2007) autor; täiskasvanute püüniste alane täienduskoolituskursus (2008) - koolitaja; Eesti Mereakadeemia kalandusspetsialisti eriala kalapüüniste ehitamise ja remondi praktikate läbiviimine (2009-2011. koostöös EMA õppejõudude A. Järviku, T. Orgusaarega) – praktikajuhendaja.

Vahur Pihlamägi: PPA Lääne prefektuur, Kärkla politseijaoskonna patrullitalituse vanempiirivalvur, lisaks pikaajaline mereohutusala töö- ja koolituskogemus.

Tuuli Tammla: MTÜ Hiiukala tegevjuht, omab pikaajalist kogemust kalandus- ja ettevõtlusalaste projektide koostamisel ja nõustamisel, lisaks omab mitmekülgset siseriiklike ning rahvusvaheliste koostööprojektide läbiviimise kogemust.